

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De vsu Notationis, & coniugatorum. Capvt XL.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

De usu Notationis, & coniugationum.

CAPVT XL.

Vide Aristot. l. 2. poster. c. 10. Cicero in Top. sect. 35.

Notationis vsus apud Grammaticos frequentior, quam apud oratores, quorum non est ista explicari curiosus, ne extra constitutos artis limites euagentur. Nonnunquam tamen inveniuntur ex occasione, quibus etymologia, etsi nihil, aut parum ad persuadendum roboris habeant, ad delectandum, & orationem vrbasitate quadam suauiter venustandam, plurimum obtineant iucunditatis, & ita vsus est Marcus Tullius in Verrem, faceret ludens in festa Verrea, quae Verres in Sicilia suo nomine institui curauerat.

Cicero 2. in Ver, 52. O Verrea, inquit, praecleara, quod enim recessisti, quod non attuleris tecum istum dicam. Etenim, quam tu domum, quod fanum adijisti, quod non euersum, atque extersum reliqueris? Quare appellentur sane ista Verrea, quae non ex nomine, sed ex moribus, naturaque tua constituta esse videantur.

Martialis libro nono epigram. 11. in Earrini puci nomen ornatissime iustit his verbis.

Nomen cum violis, rosisque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni.
Hyblam quod sapit, Atticosque flores,
Quod nidos olet, alius superba,
Nomen nobilitate dulcius beato,
Quo mallet Cybeles puer vocari,
Et qui pocula temperat Tonanti,
Quod si varrihastia sonet in aula,
Respondenti Veneris Cupidinesque.
Nomen nobilitate, dulce, delicatum,
Versu dicere non vidi volebam.
Sed tu syllaba consummas repugnas,
Dicunt Eari non tamen poeta.

Sed ne poetarum testimonijs utamur, Aelius Aristides in laudatione Iouis ab eius nominibus, eorumque notionibus materiam arripit orationis.

α οὐτὸ μὲν, inquit, ἐκ κλησίου, καὶ δίκης νικητοῦ δειδοῦς, ἀγορᾶς κέκληται. ἐν δὲ μάχῃς βοῶνται, ἐν δὲ νόμοις, καὶ πᾶσι καιροῖς βοῶντων οὐτὸ εὐθέρῃ οὐτὸ μελιχρῆ εὐκότως ἔτε καὶ πατρὸς οὐτὸ βα-

σιλεὺς πολιοῦς καταβάτης δεῖσι, οὐράνῃς κερυαῖσι, παντ' ὄν' ἀπὸς εὐφρε μεγάλα, καὶ πρῶτα ὀνόματα.

Proxima sunt notationi nominum coniugata, quae à Graecis ὀνόματα, & ὀνόματα nominantur, à Cicerone definiuntur, quae ortu ab uno variè coniugantur. Tale est illud 4. Tuscul.

Qui enim potest, in quo libido, cupiditasve sit, non cupidus, & libidinosus esse, in quo ira, non iracundus, in quo angor, non anxius, in quo timor, non timidus?

(Item illud) Iam mensas argenteas de omnibus delubris iussit auferri, in quibus more veteris Graeciae inscriptum esset, Bonorum Deorum, vti se eorum bonitate velle dicebat.

Alia nonnunquam sola significatione, vt virtus, & studiosus ἄνθρωπος, qui est frugi conueniunt: Alia voce dumtaxat, non sensu: alia appellatione simul, & re, qualia sunt ferme omnia, à quibus dubio procul valet argumentum. Nam, quod tribuitur, aut negatur vni, coniugatis reliquis quoque vel datur, vel demitur.

Sed hoc plerumque argumentandi genus exile est, & frigidum, nec praesertim vbi res per se satis nota est, vt cum sapientem esse, qui habuerit sapientiam) ingerendae sunt istae probationum nugae, quas merito redarguit Quintil.

Tractantur venuste aliquando per hyperbolem, vt non est improbus, sed ipsamet improbitas. Sicut Verrina, num. 26.

Mihi, non vnus homo improbus opprimendus est, id quod Siculi petierunt, sed omnino omnis improbitas, id quod P. R. iam diu flagitat, extinguenda est.

Per Paronomatiam, vt quarta Verrina, numer. 129.

Quae iste cum cognouisset nouus astrologus, qui non tam caelirationem, quam caelari argenti duceret.

Per Asteysmum, vt quarta Verrina, num. 24.

Satisne vobis magnam pecuniam Venerius homo, qui è Chelidones sinu in prouinciam profectus esset, Veneris nomine quaesuisse videtur.

Per translationem Philippica undecima, num. 3.

Animaduerti dici iam à quibusdam, exor-

uari à me etiam nimium Brutura, nimium Cassium ornari, quos ego orno, nempe eos, qui sunt ornamenta patriæ.

Sic in rebus notis non sunt Logicè discutienda, sed aliquo figurarum artificio obiter instillanda.

N. N.

a *Aelius Aristides, oratione in Iouem. Et primum quidem nomen Iouis explicat, Ziis ôti sws ti h, oûias inâsis isin âtti.*
b *Isem Cicero 1. de diuinis. sagiro enim sentire acuid est, ex quo saga animi.*

De genere, & specie.

CAPVT XLI.

Rerum singularium mutabilitas.

EA demum lex est rerum humanarum, vt perpetuò fluant, nascantur, crescant, dissoluantur, & veluti perenni quodam circulo, vnde orta sunt, redeant vniuersa. Atque hoc ipsum ab æterno rectè prouidit Deus, vt eum multa rebus creatis suæ pulchritudinis, veluti quædam semina largiretur: hanc vnam in vno, eodemque statu denegaret constantiam, quæ perpetuum haustæ aliunde virtutis, vel ex nobis, vel ex ipsis rebus, quas ad vsum nostrum conditas cernimus, præberet experimentum.

Synesiæ hymn. 3.

Quæ cum ita sint, rerum singularium, quarum, vt ait Synesius, nascentium, & pereuntium est veluti perpetuus quidam circulus, certa non potest esse, & solida cognitio. Quæ penuria, & instabilitas efficit, vt ad naturas vniuersas æterna quædam rerum fluentium exemplaria necessariò sit recurrendum.

Idea virginis ad thronum Dei.

Has Ideas antiqui nominarunt, & doctores quidem Hebræi eas ad thronum Dei statuunt, quasi venerandas Virgines, ante mundi molitionem à Deo productas, quæ ad æterni Verbi nutum præstò sunt, vt formas animæ, & ipsæ demum formæ in materiam ad rerum generationem influant. Ita enim philosophauerunt, in homine tria esse spectabili dignitate conspicua, corpus, animam, intellectum, & animam quidem corpori, intellectum animæ præstare.

Similiter in hac rerum vniuersitate inueniri materiam, & formas, ipsisque formis superiores Ideas, quæ ad structuram rerum Verbo sunt diuina veluti quædam instrumenta.

Hæc, si perinde, atque dicuntur, omnia in-

relligantur, fabulosa sunt, si per similitudinem, non ineptè dicta inueniatur.

Atque hæc, opinor, causa fuit, quæ Platonis de Ideis placita carpenti, ansam Aristoteli, & cæteris philosophis dedit: quod ille multa per allegorias immiseret. quæ ipsi contentiosæ disputationis auidi, eum dextera manu à Platone data, sinistra, non sine dolo malo arripere, tot rixarum materiam in ideis discutiendis præbuerunt. Neque enim aliud Platonem per Ideas intellexisse, quam ipsas naturas rerum, & species vniuersas, vel hoc Timæi loco patet, in quo ita scribit.

Ἀνθρώπων γένος βραχύτι. τῶτων ὅσως ἔχοντων, ὁμολογητέον μὲν εἶναι τὸ κατὰ ταύτα ἔχειν εἶδος ἀγένητον, καὶ ἀνάληθρον, οὐτε εἰς ἑαυτὸ εἰσδεχόμενον ἄλλο ἀλλοθεν, οὐτ' αὐτὸ εἰς ἀλλοποιεῖον ἀόρατον, καὶ ἄλλως ἀνακατάστατον, τῶτο ὅ νόσις εἴληχεν ἑπισκοπεῖν.

Plato in Timæo. Platonis de ideis verum sensus.

Quippe cum hominum (inquit) singularium genus, sit breue quidpiam, & angustum, statuenda est aliqua natura humane speciei, quæ nec quotidie generatur, & corrumpitur, vt cætera: nec tot adscititijs conditionibus contrahitur: hæc autem corporeis oculis, aut alijs sensibus non subiacea, sed eius cognitionem sortitus est intellectus.

Dixit autem τῶτο ὅ νόσις εἴληχεν ἑπισκοπεῖν, quia non est intellectus naturas vniuersas formare, sed considerare, contra eorum philosophorum placita, qui easdem fieri ab intellectu volunt. Quæ questio satis copiosè discutitur in scholis, nec ad hoc attinet institutum, satis enim est mihi hæc prælibasse, vt ostenderem vberem argumentorum fontem peti à genere, idque omnino oratoribus esse necessarium, cum hypothesis, quæ de rebus singularibus est, negatur, ad thesīm, & res vniuersas, siue axiomata per fugium habere.

Ex eo generis tractatio instituitur apud Rhetores. In hoc autem minus religiosi sunt, quam Logici, qui genus definiunt secundum Porphyrium, τὸ κατὰ πλείονα, καὶ διαφερόντων τῶ εἶδει, ὅτι τῶ τί ἐστὶ κατηγορεῖ μόνον.

Generis definitio, & vis.

Aliter, inquam, Rhetores accipiunt, Nam id omne genus appellant, quod communius est, & suo ambitu, atque significatione, inueniuntur minus commune, vt Animal,

